

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Gäller 2025-09-02 – 2026-09-01

Björbo skola och fritidshem

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Varför Plan mot diskriminering och kränkande behandling?	3
Främja, förebygga och åtgärda:	3
Enhetens vision, ansvar samt delaktighet:	4
Kommunens övergripande rutiner och åtgärder vid misstänkta kränkningar:	4
Upptäcka, anmäla, utreda och dokumentera:	5
Utvärdering och analys av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling:	6
Utvärdering och analys av föregående års kartläggningar och sammanställningar:	7
Främjande insatser och förebyggande:	8
Prioriterade mål detta läsår:	10
'Till dig som förälder:	11
Till dig som barn/elev:	11
Barn/elever och vårdnadshavares delaktighet:	11
Begrepp:	12
Diskrimineringsgrunderna:	13

VARFÖR PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING?

Enligt Skolverket och gällande lagstiftning: skollagen¹ och Diskrimineringslagen², ska huvudmannen årligen se till att det upprättas planer mot kränkande behandling, en för varje enskild verksamhet. Syftet med planen är att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska vara ”levande” i den meningen att den ständigt ska vara aktuell i verksamhetens dagliga arbete. Planen ska enligt Skolverkets rekommendationer innehålla:

- en översikt över de mål som verksamheten har satt upp för det förebyggande arbetet
- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar
- en redovisning av vilka åtgärder verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året
- en redovisning av hur åtgärderna i den föregående årsplanen har genomförts.

I planerna ska det anges vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs, samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta är enhetens plan för detta läsår.

FRÄMJA, FÖREBYGGA OCH ÅTGÄRDA:

Vi arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Det är olika arbetssätt som ser till att alla barn/elever har en trygg vardag fri från kränkande behandling och diskriminering. De olika arbetssätten innebär:

- Främjande arbete handlar till exempel om att arbeta för att alla barn och elever är lika mycket värda, att vi bemöter varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Verksamheten identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Det främjande arbetet genomförs oavsett om det finns aktuella problem eller inte och riktar sig till alla barn/elever.
- Förebyggande arbete handlar om att hitta och förhindra risker för utsatthet, exempelvis platser eller situationer utomhus, vid skåpen och omklädningsrum. Arbetet utgår från konkreta behov eller riskområden som verksamheten har upptäckt eller synliggjort vid kartläggning.
- Åtgärdande arbete handlar om att agera: stoppa, utreda och åtgärda då barn/elever beter sig på ett sätt som får någon att bli ledsen eller må dåligt. Barn/elever ska veta att de ska vända sig till en vuxen för att få hjälp.

¹ [Skollag \(2010:800\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#) Främst kap 6.

² [Diskrimineringslag \(2008:567\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

ENHETENS VISION, ANSVAR SAMT DELAKTIGHET:

Vision:

På Björbo skola har vi som vision att alla barn ska känna trygghet och tillhörighet. Ingen elev ska heller bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Alla, både vuxna och barn följer den "gyllene regeln": Det du vill att andra ska göra mot dig, ska du göra mot dem.

I samarbete med vårdnadshavare och elever arbetar personalen aktivt mot all form av kränkande behandling.

Verksamheter som omfattas av planen:

Planen omfattar Björbo skola och fritidshem.

Ansvariga för planen:

Ansvariga för planen är all pedagogisk personal samt rektor.

Personalens delaktighet:

Personalen arbetar med planen under hela läsåret. De främjande och förebyggande insatserna tas upp och utvärderas löpande och eventuella justeringar görs. All personal arbetar med utvärdering av årets plan vid vårterminens slut. Vi diskuterar och arbetar vidare intensivt under början av höstterminen och vid skolstart involveras eleverna i planen. Vi diskuterar och förklarar då vad som står i planen och hur vi arbetar mot kränkningar.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE RUTINER OCH ÅTGÄRDER VID MISSTÄNKTA KRÄNKNINGAR:

- All personal ska villkorslöst, utan dröjsmål, vid misstanke om att barn/elev blivit kränkt anmäla detta till respektive chef/rektor.
- Anmälan görs digitalt via [KBI/ Draftit](#). (Digitalt ärendehanteringssystem för att utreda diskriminering och kränkande behandling.)
- Rektor ansvarar för att ärendet utreds omgående via Draftit.
- Rektor gör en anmälan till huvudmannen via Draftit.
- Barn och utbildningsförvaltningen redovisar kontinuerligt antal fall av diskriminering och kränkande behandling på Barn- och utbildningsnämnden. Årligen görs en aggregerad uppföljning av huvudman, både av enheternas Planer mot diskriminering och kränkande behandling, samt läsårets Draftit- sammanställning.

Om ett barn/elev känner sig kränkt av någon vuxen ska detta tas på extra stort allvar då barnet kan anses stå i beroendeställning till den vuxne. Barnet eller dennes vårdnadshavare ska omedelbart kontakta/berätta för personal eller rektor.

UPPTÄCKA, ANMÄLA, UTREDA OCH DOKUMENTERA:

Enligt skollag 6 kap. 10§ är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Enl. 2 kap. 7§ diskrimineringslagen och 6 kap. 10§ skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig blivit utsatt för kränkande eller diskriminerande behandling, skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna

Riktlinjer vid hantering av kränkande behandling enligt skollagen kap 6 §10

Nedan återges rutiner för att upptäcka, anmäla, utreda och dokumentera när barn/elev kränks av andra barn/elever eller vuxen. Ärendet dokumenteras digitalt via "Kränkningsanmälan" på Intranätet (KBI, Draftit). All personal på skolan är skyldiga att anmäla vid misstanke om kränkningar.

Steg 1: Anmälan och utredning

1. Den som upptäcker/får vetskap om kränkningen avbryter det som sker och gör en kränkningsanmälan så fort tillfälle ges, senast dagen efter.
2. Skolpersonal pratar med berörda elever enskilt och ringer vårdnadshavare. Syftet med samtalen ska vara att avhjälpa den akuta situationen.
3. Vidare informerar den som upptäcker kränkningen ansvarig mentor/klasslärare.
4. Ärendet utreds av den som rektor delegerar uppgiften till, vanligtvis mentor till utsatt elev. Ärendet dokumenteras löpande i KBI/ Draftit. Uppföljning av ärendet ska ske inom 14 dagar. När det finns misstanke om att vuxen kränkt barn/elev skall ärendet utredas av förvaltningen.
5. Vid allvarigare händelser eller misstanke om lagbrott görs polisanmälan/orosanmälan till socialtjänsten i samråd med rektor.

Steg 2: Muntlig varning

1. Om elev vid fler än ett tillfälle under samma termin blivit anmäld för misstänkt kränkning meddelar rektor trygghetsteamet på skolan som sätter sig in i ärendet och ansvarar för fortsatta utredning.
2. Trygghetsteamet tar del av tillgänglig dokumentation i det aktuella fallet samt annan dokumentation som finns runt de aktuella eleverna.
3. Vidare utredning och uppföljning görs i KBI/Draft It.
4. Förnyad kontakt tas via telefon eller möte med berörda elevers vårdnadshavare där man tydliggör hur ärendegången vid kränkningar ser ut och informerar om vilka disciplinära åtgärder skolan kan komma att vidta om kränkningarna inte upphör, exempelvis skriftlig varning, förflyttning eller avstängning.

5. Trygghetsteamet är ansvarigt för att uppföljning sker inom 14 dagar.

Steg 3: Skriftlig varning

1. Om kränkningar fortsätter trots åtgärderna i steg 1 och 2 kallar rektor till ett möte med elev, vårdnadshavare, mentor/klasslärare samt någon representant från Trygghetsteamet där skriftlig varning ges och en handlingsplan formuleras.
2. Rektor ansvarar för att uppföljning görs inom 14 dagar.

Steg 4: Disciplinära åtgärder

1. Om kränkningar trots det fortsätter kan beslut om ytterligare disciplinära åtgärder fattas av skolan, exempelvis punktmarkering, anpassad studiegång, förflyttning eller avstängning. Om åtgärden är avstängning behöver socialtjänsten informeras.
2. Rektor ansvarar för att uppföljning görs inom 14 dagar.

Antagna av BUN 2023-06-20

Ansvarsförhållande

Rektor har det övergripande ansvaret för skolans arbete med diskriminering och kränkning. Samtlig personal verksam i skolan är skyldiga att agera och lyfta alla fall av kränkningar och trakasserier som förekommer på skolan.

Mentor/klasslärare är ansvarig för att utreda alla former av trakasserier, kränkningar och mobbing som berör dennes elever.

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING:

Vi har under läsåret 2024/2025 kontinuerligt arbetat med värdegrunden på skolan och fritids, bl.a. har vi samtal med eleverna om hur vi ska vara bra kompisar.

I alla klasser har vi periodvis jobbat med "Djuren på Djuris", "Vara vänner", och "Gnissel i klassen". Fritids har tittat på och jobbat med "Ugglan och kompisproblemet".

Vi upplever att barnen är väl medvetna om hur man ska bete sig mot varandra när vi pratar om det men att vi ändå återkommande måste påminna dem om det och föra diskussioner kring värdegrunden.

I höstas gjorde personalen en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling. Efter det involverade vi eleverna och på föräldramötet delgavs även vårdnadshavarna samma information. Vi pratade också med barnen om hur vi gör när något inte fungerar.

Under terminens två första skolveckor hade vi fokus på värdegrundsfrågor och tillsammans med eleverna tog vi fram de regler som gäller för skolan. Vi utgick från de befintliga och gjorde vissa tillägg. Reglerna godkändes på elevrådet med rektor. Sedan har vi under läsårets gång återkommit till reglerna flera gånger, påmint och pratat om vad som gäller på skolan för att alla ska bli väl medvetna om dem.

Vi har haft klassråd och elevråd under året och vi har ofta diskussioner i klasserna utifrån uppkomna situationer. Vi upplever att eleverna snabbt söker upp någon pedagog vid problem.

På rasterna är vi två rastvärdar ute tillsammans med eleverna. Ibland har vi rastaktiviteter där elever från alla olika klasser kan göra aktiviteter tillsammans.

Via enkäter har barnen inför varje utvecklingssamtal svarat på frågor som handlar om elevernas mående i skolan. Enkätsvaren visar att eleverna trivs och känner sig trygga på skolan.

Vi har haft flera gemensamma aktiviteter där alla skolans elever deltagit till exempel Skolbollens dag och Idrottens dag. Under läsåret har vi haft samarbete med föreningslivet. Vi har också haft luciafirande, tipspromenader, påskstafett och tema med gemensamt uppträdande.

Vid kränkningar agerar den personal som upptäcker händelsen. Kränkningsanmälan görs och vi följer kommunens ärendegång. Under läsåret har personalen utbildats i Draftit.

Vi har pratat mycket med barnen om hur man är en bra kompis och att man själv har ett ansvar att alla har det bra på skolan och tex frågar om någon ser ensam ut.

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS KARTLÄGGNINGAR OCH SAMMANSTÄLLNINGAR:

Vid utvecklingssamtalen som genomförts under höst och vårterminen har eleverna fyllt i enkäter före samtalen där de bl.a fått svara på frågor om trivsel och trygghet. Vid en sammanställning av resultatet ser vi att de flesta elever trivs mycket bra på skolan och känner sig trygga.

I vårt arbete mot målet att ingen ska diskriminera, trakassera och kränka någon annan når vi i det stora hela ett bra resultat, även om vi ser att vi även fortsättningsvis behöver arbeta med det. Det arbete som genomförts för att förebygga kränkningar och trakasserier har varit framgångsrikt. Därmed fortsätter vi att arbeta efter de rutiner som nu är en del av skolans arbete.

Draftit:

Under läsåret har få anmälningar gjorts till Draftit. Inga kränkingsanmälningar har gjorts. Ett par olyckstillbud har vi dock haft.

FRÄMJANDE INSATSER OCH FÖREBYGGANDE:

Främjande och förebyggande arbete syftar till att stärka respekten för allas lika värde. Det omfattar diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

På skolan / fritidshemmet diskuterar pedagoger och eleverna den värdegrund samhället vilar på och att vi alla har ett ansvar i ett demokratiskt samhälle. Vi pratar om hur det personliga ställningstagandet påverkar oss själva och andra och hur viktigt det är att man visar respekt för andra människor och deras åsikter. Den gyllene regeln gäller för alla på skolan och vi pratar ofta om den. Pedagogerna motverkar all form av kränkningar, trakasserier och diskriminering av/mot enskilda och grupper. Tillsammans vidtar personalen åtgärder om och när elever betar sig olämpligt.

Med barnen diskuterar vi både i grupp och individuellt hur man är en bra kompis och att alla ska få vara med. Berättelser och filmer används för att det ska bli konkret och lätt för barnen att förstå.

Varje terminsstart inleds med värdegrundsarbete tillsammans med alla på skolan och fritidshemmet. Vi brukar också uppmärksamma och jobba lite extra under "Vänliga veckan".

De regler skolan har för verksamheten och samvaron på skolan har tagits fram tillsammans med eleverna. Dessa regler presenteras även för föräldrarna via Vklass.

På Björbo skola utgör arbetslaget trygghetsteam och hjälps åt kring eleverna.

Insats	Aktivitet	Ansvar	Upplägg
Främja barnens trygghet genom att ha tydliga regler.	Ta fram regler tillsammans med elever. Samtala med barnen om hur de vill att det ska fungera på skolan och fritids.	Alla skolans pedagoger.	Reglerna tas fram i början av läsåret och godkänns på elevrådet. I början av vårterminen påminner vi varandra om reglerna.
Skapa trygghet på rasterna.	Två rastvärdar varje rast som hjälper och stödjer barnen i leken. Ett par gånger i veckan finns planerade rastaktiviteter som barnen kan välja att delta i. Rastvärdsschema finns i personalrummet.	Alla skolans pedagoger.	Varje rast enligt schema.

Skapa trygghet i omklädningsrummet till idrottshallen	Vuxennärvaro vid omklädning och dusch varje lektionstillfälle.	Schemalagda pedagoger	Ansvarig lärare för lektionen samt resurs hjälper och stöttar i omklädningsrummet.
Skapa trygghet i kapprummet	Vuxennärvaro vid på och avklädning	Alla pedagoger.	
Informera sig om och följa upp elevernas mående.	Löpande under terminen vid samtal med elever och vårdnadshavare. Inför utvecklingssamtal.	All personal på skolan.	I den dagliga relationen med eleverna. Enkät i anslutning till varje utvecklingssamtal. Kontakt med vårdnadshavare och anmäla till EHT.
Medvetandegöra eleverna om kamratskap och hur man är en god kamrat.	Samtala och arbeta med barnen kring värdegrund och vänskap. Genom att ta upp tex barnkonventionen. Se filmer.	Alla skolans pedagoger.	Regelbundet under läsåret.
Skapa gemenskap mellan klasserna.	Samarbetsövningar och aktiviteter i tvärgrupper.	Alla skolans pedagoger.	I början av terminen samt vid speciella tillfällen.
Öka förståelsen för olika behov och rätt till hjälpmedel.	Prata med eleverna om att det behövs olika lösningar för elever i lärandet för att det ska bli lika/ rättvist.	All personal på skolan.	Kontinuerligt under läsåret.

PRIORITERADE MÅL DETTA LÄSÅR:

Mål	Åtgärder/insatser	Ansvarig	Datum när arbetet påbörjas	Datum när arbetet avslutas
Verksamhetens regler är väl förankrade hos personal, elever och vårdnadshavare.	Personalen diskuterar vad reglerna innebär, Genomgång på föräldramöte. Genomgång och diskussion med eleverna. Reglerna läggs ut på Vklass.	Rektor, all personal. Rektor. All personal. Rektor.	A-dagarna i augusti.	
Samtlig personal följer ärendegången, stoppar, reder ut och anmäler kränkningar.	Diskussioner på arbetslagen. Gå igenom ärendegången i Draftit. Förtydliga vad en kränkning är.	Rektor All personal.	APT	Pågår hela året.
Trygga raster.	Vi är två schemalagda Närvarande rastvärdar varje rast. Skapa en kompisplats på skolgården dit elev kan gå om hen känner sig ensam.	Schemalagd personal. Rastvärdar.	Första skoldagen. Inleda terminen med diskussion i personalgrupp som tar det vidare till sina klasser.	Pågår hela året. Hela läsåret.

TILL DIG SOM FÖRÄLDER:

Om du misstänker att ditt barn eller något annat barn utsätts för diskriminering eller kränkande behandling ska du i första hand vända dig till någon i personalen. Det kan vara svårt att ta till sig att ens egna barn kränker andra barn men även i detta fall är det viktigt att prata med personalen. Alla måste ta ett gemensamt ansvar och arbeta för barnens trygghet och samhörighet.

TILL DIG SOM BARN/ELEV:

En kränkning är när du blivit så illa behandlad att du känner dig ledsen, sårad eller mindre värd. En kränkande handling är en handling som du inte har bett om ska ske, det kan till exempel vara att någon slår dig, säger något elakt till dig, fryser ut dig, inte låter dig vara med eller är elak mot dig över nätet. Om du känner dig kränkt, ledsen eller sårad eller ser någon annan som är utsatt, berätta så snart som möjligt för en vuxen på skolan eller hemma.

BARN/ELEVER OCH VÅRDNADSHAVARES DELAKTIGHET:

Elevens delaktighet:

I början av läsåret har vi extra fokus på värdegrundsfrågor. Vi diskuterar med eleverna och de kan föra fram sina åsikter.

Eleverna och pedagogerna pratar under de första dagarna på läsåret igenom skolans gemensamma regler och beslutar om samma regler ska gälla även innevarande läsår. Vi upprättar en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling och pratar med dem om hur viktigt det är att vi alla hjälps åt så att alla kan ha det bra på skolan. Vi pratar också med barnen om hur vi gör när något inte fungerar och man behöver prata med en vuxen.

Vårdnadshavares delaktighet:

Planen presenteras vid föräldramötet i början av höstterminen. Den läggs sedan ut på V-klass. Föräldrarna har då möjlighet att lämna synpunkter på planen. Efter två veckor läggs den ut på kommunens hemsida.

BEGREPP:

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Till exempel om en elev får sämre betyg och det har samband med hans etniska tillhörighet.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering är när det finns en regel som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempelvis är om alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de barn som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en verksamhet inte genomför skäliga åtgärder för att en person med funktionsnedsättning ska kunna ta del av verksamheten. Ett exempel på bristande tillgänglighet kan vara att en elev med dyslexi inte får stöd i undervisningen.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Exempel på trakasserier kan vara en lärare som hånar en elev för att han bär kippa.

Sexuella trakasserier

Med sexuella trakasserier menas ett beteende av sexuell natur som är oönskat av den som blir utsatt för det. Det kan till exempel vara att en lärare är sexuellt närgången mot en elev.

Instruktioner att diskriminera

Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Kränkande behandling

I 1 kap. skollagen och i läroplanerna används begreppet kränkande behandling brett och omfattar då alla typer av kränkningar inklusive diskriminering enligt diskrimineringslagen och även diskriminering med koppling till andra omständigheter som gäller den enskilde som person. I 1 kap.2 § Regeringsformen står att "Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person". I 6 kap. skollagen avgränsas kränkande behandling till att avse ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering

enligt diskrimineringslagen. I den här texten används begreppet ”kränkningar” för att beskriva alla typer av kränkningar som avses i 1 kap. skollagen, alltså omfattande även alla former av och grunder för diskriminering. När begreppet ”kränkande behandling” används här menar vi kränkningar såsom begreppet används i 6 kap. skollagen.³

DISKRIMINERINGSGRUNDERNA:

Kön

att någon är kvinna eller man. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön. Lag (2014:958).

Könsöverskridande identitet eller uttryck

att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

Etnisk tillhörighet

nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande

Funktionsnedsättning

varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Sexuell läggning:

homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning

Ålder

uppnådd levnadslängd.

Källa för diskrimineringsgrunderna: ⁴

³ Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar. Skolverket, Stockholm 2019

⁴ [Diskrimineringsombudsmannen | DO](#) 2023-06-27